

משנה הגגה פרק א

Mishnah Hagigah, chapter 1

(1) [The verse states: “Three times in the year every one of your males will appear before the Lord your God in the place he will choose: On the Festival of Matzot, and on the Festival of Weeks and on the Festival of Sukkot” (Deuteronomy 16:16).] All are obligated to be seen [in the Temple Courtyard on the three Festivals], except for the deaf person, the mentally incompetent, the minor, the person of indeterminate gender, the androgynous, women, slaves who were not freed, the lame, the blind, the ill, the elderly and whoever cannot make the pilgrimage on his own legs. Who is [considered] a minor? Whoever is incapable of riding on his father's shoulders and going up from Jerusalem to the Temple Mount; [this is] the opinion of the School of Shammai. But the School of Hillel say: Whoever is incapable of holding his father's hand and going up from Jerusalem to the Temple Mount, as it is said, “Three Festivals” (Exodus 23:14) [lit., three feet i.e., three times on foot, hence applying only to those who can walk].

רבנו עובדיה מברטנורא

א הכל חייבין בראיה. במצות יראה כל זכורך, שצריך להתראות בעזרה ברגל. והכל. לאתויי מי שחציו עבד וחציו בן חורין. ואין בן הלכה. שמי שחציו עבד וחציו בן חורין פטור מן הראיה. מפני צד עבדות שבו: **הוץ מחרש.** ואף על פי שהוא מדבר. ואפילו חרש באזנו אחת פטור. דכתיב (דברים לא) בבוא כל ישראל לראות את פני ה'. וכתיב בתריה למען ישמעו. פרט למי שאין לו שמיעה גמורה. והשומע ואינו מדבר נמי פטור, דכתיב ולמען ילמדו: **שוטה וקטן.** דלא בני חיובא נינהו. שהן פטורין מכל המצוות וקטן שיכול לאחוז בידו של אביו ולעלות מירושלים להר הבית אביו חייב להעלותו כדי לחנכו במצוות. כדאמר ב"ה לקמן במתניתין: **וטומטום ואנדרוגינוס נשים ועבדים שאינם משוחררים.** כל הני אמעיטו מזכורך פרט לטומטום ואנדרוגינוס ונשים. שאינן בכלל זכורך. וכל מצות שאין נשים חייבות בה אין העבדים חייבין בה. ועוד הרי הוא אומר בבוא כל ישראל לראות ועבדים לאו בכלל ישראל נינהו: **החגר והחולה והזקן ושאינו יכול לעלות ברגליו.** מירושלים לעזרה. כגון שהוא מעונה ביותר. כל הני ילפינן להו מדכתיב שלש רגלים יצאו אלו שאינן יכולין לעלות ברגליהם: **והסומא.** דכתיב בבוא כל ישראל לראות כשם שהם באים להראות, כך הם באין לראות הר קדשו ובית שכינתו. לאפוקי סומא. ואפילו בעינו אחת. שהרי אין ראייתו שלמה: **שלש רגלים.** הראוי לעלות ברגליו חייב הכתוב. וכיון דגדול פטור מן התורה קטן נמי לאו בר חנוך הוא:

(2) [The verse continues: “And he will not appear before the Lord empty-handed” (ibid.). Our Sages explain this to mean that he offers a burnt-offering, referred to as עולת

ב בית שמאי אומרים, הראייה שתי כסף, וחגיגה מעה כסף. ובית הלל אומרים, הראייה מעה כסף, וחגיגה שתי כסף: ג עולות במועד באות מן החלין, והשלמים מן המעשר. יום

ראיה — “a burnt-offering of being seen”, he also brings a *hagigah*-festal peace-offering. If the meat is not sufficient for his family from the *hagigah* offering, he offers additional peace-offerings which are referred to as שלמי חגיגה — festal peace-offerings.] The School of Shammai say: [Though the verse states: Every man as much as he can afford (Deuteronomy 16:17), still the Rabbis instituted that] The “being seen” [pilgrimage burnt-offering must not be worth less than] two silver [*me'ah*], and the *hagigah* [festal-offering must not be worth less than] one silver *me'ah*. And the School of Hillel say: The “being seen” [burnt-offering] one silver *me'ah*, and the *hagigah* [since it is shared between the altar, priest and the owners, it is the larger of the two and is] two silver [*me'ah*]. [In addition to the עולת ראייה and the שלמי חגיגה one is obligated to also bring שלמי שמחה peace-offerings of joy which have no minimum quantity.]

(3) Burnt-offerings [which are not obligatory, such as those vowed, or brought as a donation] may be offered [only] on the [intermediate days of the] Festival [since labor is forbidden. However, those which are obligatory, i.e., the “being seen” burnt-offering, are offered on the first holy day of the Festival, even though if one did not bring it on the first day, it may be brought for the full seven days including the intermediate days of the Festival.] And [all burnt-offerings may only] come from non-sacred [funds and not from second tithes money], but the [additional] *shelamim* [the שלמי שמחה peace-offerings, which are brought if the *hagigah* offering did not produce sufficient meat, since if one has meat from

רבנו עובדיה מברטנורא

ב הראייה שתי כסף. גדול הבא לראות צריך להביא עולה, שנאמר (שמות כג) לא יראו פני ריקם. ואינה פחותה משתי מעות כסף. שהם משקל ל"ב גרעיני שעורה מן הכסף הצרוף; וחגיגה. שלמי חגיגה. שאמרה תורה (שמות י"ב) וחגותם אותו חג לה'. כלומר הביאו שלמי חגיגה. אין פחותים ממעה כסף. ואף על פי שאין לראיה ולחגיגה שעור, דכתיב (דברים ט"ז) איש כמתנת ידו. חכמים נתנו בהם שעור למטה שלא יביא פחות מכאן; הראייה מעה כסף וחגיגה שתי כסף. דשלמים יש בהם לגבוה ולכהנים ולבעלים לפיכך הן מרובים מן העולות שאין בהן אלא לגבוה. וחוף מעולת ראייה ושלמי חגיגה האמורים במתניתין עוד היו צריכים להביא מין אחר של שלמים והן נקראים שלמי שמחה. דכתיב (שם כ"ז) וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת ושלמי שמחה הללו לא הזכירו כאן. ולא נתנו חכמים בהם שעור. ונשים חייבות בהן כאנשים. דעל השמחה נצטוו נשים. דכתיב (שם י"ד) ושמחת אתה וביתך: ג עולות במועד באות מן החולין. מתניתין חסורי מיחסרא והכי קתני

another source it is not obligatory, therefore, this is not considered as using second tithe money for settling personal obligations and thus it may be brought] from the [second] tithes [money]. [Regarding the *hagigah* festal-offerings of] the first [Festival] day of Pesah, [or, of any other first Festival day] the School of Shammai say: [Since they are obligatory they may be purchased only] from non-sacred [money]. [Pesah is mentioned to exclude the additional *hagigah* of *erev pesah*, where if there is not enough meat for the entire group so that the *pesah* sacrifice can be eaten in satiety, an additional *hagigah* is offered; there the School of Shammai also agree that it may be brought from second-tithe money]. But the School of Hillel say: [If he needs to purchase a larger animal one may add additional money over the obligatory two silver *me'ah* of the *hagigah* to purchase a larger animal, and since this additional money is not obligatory it may come] even from [second] tithes [money] (Tiferet Yisrael).

(4) Israelites fulfill their obligation [of *shelamim*, brought to provide the family with meat in order to observe “You shall rejoice in your feast” Deuteronomy 16:14] with those of [i.e., given as] vows and freewill-offerings and the tithes of animals; the priests [fulfill their obligation] with sin-offerings and guilt-offerings,

רבנו עובדיה מברטנורא

עולות נדרים ונדבות. במועד באות ביום טוב אינן באות. ועולת ראייה באה אפילו בי"ט אע"ג דיש לה תשלומין כל שבעה עיקר מצותה ביום טוב ראשון וכשהיא באה אינה באה אלא מן החולין. ושלמי שמחה באים מן המעשר. כלומר שיכולין להביא שלמי שמחה ממצות של מעשר שני. דשלמי שמחה אינן חובה במקום שיש בשר. והרי יש לו מעות מעשר שני להוציא בירושלים. הילכך יקנה בהם שלמים ויאכל. אבל חגיגת יום טוב הראשון הוא דבר שבחובה אפילו יש לו בשר הרבה. וכל דבר שהוא משום חובה אינו בא אלא מן החולין ולא מן המעשר: **ביום טוב הראשון של פסח.** הוא הדין ליום טוב ראשון של שאר רגלים ולהכי נקט פסח. לפי שיש ערב פסח חגיגה אחרת כשהיתה חבורת הפסח מרובה היו מביאין עמו חגיגה. כדי שיהא הפסח נאכל על השובע. ואשמועין מנתי' דחגיגת יום טוב עצמו הוא דאינו באה אלא מן החולין. אבל חגיגת י"ד באה מן המעשר: **ובה"א מן המעשר.** בגמרא פריך אמאי דבר שבחובה היא וכל דבר שבחובה אינו באה אלא מן החולין. ומשני בטופל. שמחבר מעשר עם חולין ומביא אם יש לו אוכלין הרבה ואין לו סיפק בהמה אחת מביא בהמה אחת לחגיגה מן החולין והשאר ממצות מעשר שני. ואף על פי שכל הבאות ביום טוב ראשון שם חגיגה עליהן. מ"מ סברי ב"ה דמותר להביא השאר מן המעשר. הואיל וכבר יצא ידי חובתו בראשון מן החולין: **ד יוצאין ידי חובתן.** של שלמי שמחה: **בנדרים ונדבות ומעשר בהמה.** דכתיב (שם ט"ז) ושמת בחגר. לרבות כל מיני שמחות דקרא לא בעי אלא שמחה. ואמר מר אין

firstborn [animals], and the breast and the thigh [gifts the priests receive from sacrifices], but not with fowl and not with meal-offerings.

(5) Whoever has many eaters [i.e., people, in his household] and few possessions, brings many peace-offerings [since their meat may be eaten] and few burnt-offerings [since their meat is completely burnt on the altar and not eaten]; [whoever has] many possessions and few eaters, brings many burnt-offerings and few peace-offerings. Regarding the one who has few of each, it is said: “A silver *me'ah* and two silver;” regarding the one who has many of each, it is said: “[Every] man [will bring] as much as he can afford, according to the blessing of the Lord your God which He has given you” (Deuteronomy 16:17).

(6) Whoever did not celebrate [by bringing the appropriate sacrifices] on the first day of the Festival, celebrates [on any day of] the entire Festival, and even on the last [full-holiday] day of the Festival [i.e., on Shmini Atzeret, even though it is regarded as a separate Festival]. If the Festival passed without his having celebrated, he is not liable for his responsibility [i.e., to make up the sacrifices at a later time]. Regarding this it is said, “That which is crooked cannot be made straight, and that which is lacking cannot be counted” (Ecclesiastes 1:15).

(7) Rabbi Shimon ben Menasya says: What is “That which is crooked” which cannot be made straight? This refers to the one who has relations with a woman

רבנו עובדיה מברטנורא

שמחה אלא בבשר. והאי בשר הוא: אבל לא בעופות ולא במנחות. דכתיב ושמחת בחגך. אמרה תורה עשה שמחה ממי שחגיגה באה מהן יצאו עופות ומנחות שאין חגיגה באה מהן: זה אוכלין מרובין. בני בית מרובין: מביא שלמים מרובין. שלמי חגיגה רבים לפי האוכלים שיש לו: ו מי שלא חג. שלא הביא שלמי חגיגתו ועולת ראייתו: ויום טוב האחרון. שמיני עצרת. ואף ע"ג דרגל בפני עמצו הוא הוי תשלומין דראשון. וחג השבועות נמי אף על גב דלא הוי אלא יום אחד יש לו תשלומין כל שבעה. מדאקשינהו קרא להרדי. בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות. מה חג

ובבכור ובחזה ושוק, אבל לא בעופות ולא במנחות: ה מי שיש לו אוכלים מרבים ונכסים מעטים, מביא שלמים מרבים ועולות מעטות. נכסים מרבים ואוכלין מעטין, מביא עולות מרבות ושלמים מעטין. זה וזה מעט, על זה נאמר, מזה כסף ושתי כסף. זה וזה מרבים, על זה נאמר (דברים טז) איש כמתנת ידו ככרפת יי אלהיך אשר נתן לך: ו מי שלא חג ביום טוב הראשון של חג, חוגג את כל הרגל ויום טוב האחרון של חג. עבר הרגל ולא חג, אינו חיב באחריותו. על זה נאמר (קהלת א) מענות לא יוכל לתקן, וחסרון לא יוכל להמנות: ז רבי שמעון בן מנסיא אומר, איזהו מענות שאינו יכול לתקן, זה הפא על

forbidden to him and she bears a *mamzer*; for should you say that this refers to the thief and the robber, he can return what he stole and [thereby it can] be “made straight”. Rabbi Shimon ben Yohai says: “That which is crooked,” is applied only to one who initially was straight and became crooked. Who is this? This is a Torah scholar who withdraws from the Torah.

הַעֲרָוָה וְהוֹלִיד מִמֶּנָּה מְמוּזָר. אִם תֹּאמַר בְּגוּב וּגְזוּל, יָכוֹל הוּא לְהִחְזִירוֹ וַיִּתְקַן. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אוֹמֵר, אֵין קוֹרִין מְעוֹת אֶלָּא לְמִי שֶׁהָיָה מִתְקַן בְּתַחֲלָה וְנִתְעָוָה, וְאִיזוּה, זֶה תְּלַמִּיד חֶכֶם הַפּוֹרֵשׁ מִן הַתּוֹרָה: הַ הֵתֵר נְדָרִים פּוֹרְחִין בְּאוּרֵי, וְאֵין לָהֶם עַל מַה שֵּׁיִסְמְכוּ. הַלְכוֹת שֶׁבֶת חֲגִיגוֹת וְהַמְעִילוֹת, הָרִי הֵם כְּהַרְרִים הַתְּלוּיִן בְּשַׁעֲרָה, שֶׁהֵן מְקַרָּא מְעֵט וְהַלְכוֹת מְרֻבּוֹת, הַדֵּינִין וְהַעֲבוּדוֹת הַטְּהוֹרוֹת וְהַטְּמְאוֹת וְעֲרִיּוֹת, יֵשׁ לָהֶן עַל מַה שֵּׁיִסְמְכוּ. הֵן הֵן גּוֹפֵי תּוֹרָה:

(8) The cancellation of vows floats in the air [i.e., has little Scriptural support], and they have nothing on which to support themselves [in Biblical teaching, and depend only on the Oral Law]. The laws of the Sabbath, *hagigot* and of misappropriation of Temple property are as mountains suspended by a hair, for they have sparse Scriptural references but they have many laws. [Monetary] laws and services [i.e., the laws of sacrifices], [the laws] of purity and impurity and of forbidden relations have support; [however all of the above] are integral portions of the Torah.

רבנו עובדיה מברטנורא

המצות יש לו תשלומין כל שבעה אף חג השבועות יש לו תשלומין כל ז': א והוליד ממנה ממוזר. שהביא פסולים בישראל והן לו לזכרון, לפיכך אין עונו נמחק בתשובה: יכול הוא שיחזיר. דמי גניבתו וגזילתו לבעלים ויהא מתוקן מן החטא: ה היתר נדרים פורחים באויר. מעט רמז יש במקרא שיוכל החכם להתיר הנדר ואין לסמוך עליו. אלא כך מסור לחכמים בתורה שבעל פה: הלכות שבת. והלכות חגיגה. והלכות מעילה. יש בהן הלכות שהן תלויות ברמז במקרא מועט כהר התלוי בשערת הראש: והעבודות. הלכות עבודת הקרבנות: הן הן גופי תורה. בגמרא מפרש דהן והן גופי תורה קאמר. כלומר בין אותן שאין להם על מה שיסמכו ובין אותן שיש להם על מה שיסמכו בין אותן שהן כהררים התלויין בשערה. אלו ואלו גופי תורה: